

Handläggare
Karin Ekdahl Wästberg
Telefon: 08-508 36 207

Till
Äldrenämnden den 24 februari
2015

ÄN/
/12

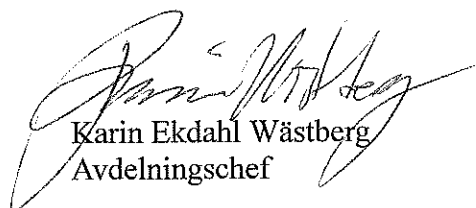
Avtal med Ersta Sköndal Högskola om ett fyraårigt forskningssamarbete knutet till Institutet för organisations- och arbetslivsetik (IOA)

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden lägger ärendet till handlingarna.

Eva Frunk-Lind
Direktör

Karin Ekdahl Wästberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Äldreförvaltningen har slutit avtal med Ersta Sköndal om ett fyraårigt forskningssamarbete knutet till Institutet för organisations- och arbetslivsetik (IOA). Förvaltningen bidrar med ett anslag om 200 000 kr årligen under fyra år. Under kontraktstiden kommer fyra seminarier årligen att genomföras. Forskningsprogrammet heter Omsorg och livsmening och omfattar fem studier med följande teman: Den bästa omsorgen, Livets mening, Livets mening i arbete och omsorg, Ägandet och döden – om den existentiella betydelsen av våra ägodelar och Chef i livets gränsområden.

Bakgrund

Forskningsprogrammet omfattar fem studier som pågår under åren 2015-2018. Studierna avser avhandla följande:

Den bästa omsorgen – Inom detta projekt avser man göra en kartläggning och jämförelse av befintliga kvalitetsmätningar inom omsorgen för äldre eller funktionshindrade. Ett tiotal

omsorgsverksamheter som håller hög kvalitet och är uppskattade verksamheter bland brukare, kommer att väljas ut för studien. I en avslutande analys identifieras avgörande villkor för att nå och behålla en hög kvalitet. I synnerhet kommer ledarskapets betydelse att uppmärksammas.

Livets mening – Denna studie syftar till att presentera en övergripande diskussion om olika sätt att tolka och besvara frågan om livets mening – om vad ett gott liv innebär – och om hur frågor om livets mening aktualiseras inom olika samhällssektorer och i olika verksamheter, inte minst inom omsorg och vård.

Livets mening i arbete och omsorg – Detta är en fortsättning på studien om livets mening men här ställs frågan mer närgånget om hur livets mening kommer till uttryck i olika omsorgsverksamheter. Studien avser granska olika ideal kring omsorg och vård med avseende på om och hur frågor om livets mening behandlas. Med avstamp ibland annat äldreomsorgens värdegrund från 2011 avser man behandla en rad olika frågor kring livsmening och livstolkningar och vad för livsmening en omsorgsgivare rimligen kan aktualisera.

Ägandet och döden – om den existentiella betydelsen av våra ägodelar – Projektet undersöker gränsdragningen mellan den som äger och det hon äger, ur ett filosofiskt och psykologiskt perspektiv. Projektet avser klargöra teorier om ägodelars existentiella möjligheter – vad det är som ger saker existentiell betydelse, hur patienter inom palliativ vård resonerar kring ägodelars existentiella betydelse och ge uppslag till teman och frågeställningar för att utveckla konstruktiva samtal om dessa frågor inom palliativ vård och i andra former av omsorg där man står inför livet slut.

Chef i livets gränsområden – Detta projekt undersöker närmare hypotesen om att en konfrontation med livets tragik och det onda i tillvaron, främjar lyhördhet och mognad hos er chef. Som i sin tur främjar medarbetarnas hälsa och förmåga att hantera svåra situationer – och leder till en bättre verksamhet. Ett delsyfte är att presentera en modell för utvärdering av chefer. Andra viktiga frågor i studien är vad det innebär att vara chef i en verksamhet där man leder personal som dagligen möter och arbetar med människor i livets gränsområden. Men även hur ledarskap och organisation kan utvecklas i sammanhang där tragiska aspekter i livet är reellt närvarande i arbetet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för utbildning och administration. Kommunstyrelsen pensionärsråd har tagit del av ärendet den 17 februari 2015 och ärendet har behandlats på Förvaltningsgruppen den 18 februari 2015.

Förvaltningens synpunkter

Äldreförvaltningen ser positivt på samverkan med Ersta Sköndal Högskola. Förvaltningen har också för avsikt att tillse att erfarenheter från programmet och inbjudan till seminarierna kan spridas till flera.

Bilaga

Avtal med Ersta Sköndal Högskola samt beskrivning av forskningsprogrammet Omsorg och livsmening.

ERSTA
SKÖNDAL
HÖGSKOLA

DNR 243-37/2015

1 (1)

Mellan Äldreförvaltningen i Stockholms Stad, organisationsnummer 212000-0142 och Ersta Sköndal högskola AB (ESH), organisationsnummer 556688-5280 har träffats följande

Avtal om ett fyraårigt forskningssamarbete knutet till Institutet för organisations- och arbetslivsetik (IOA).

Finansieringsvillkor

Utbetalning av ett forskningsanslag på 200 000 kr görs senast den 1 mars varje år under åren 2015-2018. Betalning görs till ESH:s bankgiro 5663-3068, med angivande av namnet på den betalande organisationen samt "Anslag till IOA". Moms utgår inte.

Kontaktpersoner

Kontaktpersoner och ansvariga för forskningsprogrammet vid IOA/ESH är Erik Blenberger och Tomas Brytting. Kontaktpersoner för Äldreförvaltningen i Stockholms Stad är Eva Frunk-Lind och Karin Ekdahl Wästberg eller annan person som de utser. En part ska anmäla förändringar avseende kontaktperson till den andra parten.

Övrigt

Programmets inriktning och övriga villkor – bland annat om seminarier och publicering – framgår av bifogad skrivelse.

Detta avtal har upprättats i två (2) originalexemplar varav parterna tagit var sitt.

Stockholm den 15 januari 2015

Per Nilsson
Rektor
Ersta Sköndal högskola
Box 11189
100 61 STOCKHOLM
08 555 050 00

Eva Frunk-Lind
Direktör
Äldreförvaltningen, Stockholms Stad
Swedenborgsgatan 20B
106 64 STOCKHOLM
08 508 36 201

ERSTA
SKÖNDAL
HÖGSKOLA

Institutet för organisations- och arbetslivsetik (IOA)

Omsorg och livsmening

Ett forskningsprogram vid Institutet för organisations- och arbetslivsetik (IOA) som omfattar följande fem studier och pågår under åren 2015-2018.

Den bästa omsorgen

Kvalitetsmätningar, olika utmärkelser och rangordningar – nya och gamla – finns nu även inom omsorgens område. Detta projekt tar sin avstamp i en kartläggning och jämförelse av sådana försök till kvalitetsmätning inom ett område med komplexa bemötandeaspekter och krav på individanpassning. Därefter sker ett urval av ett tiotal omsorgsverksamheter som håller mycket hög kvalitet och uppskattas av sina brukare. Dessa skildras genom ingående empiriska reportage. I en avslutande analys identifieras avgörande villkor för att nå och behålla en hög kvalitet. I synnerhet uppmärksammas ledarskapets betydelse.

De verksamheter som kommer i fråga för detta projekt ska ha kvalificerat sig genom oberoende granskningar och kvalitetsbedömningar. Det handlar främst om omsorg om äldre eller funktionshindrade, men även andra former av vårdverksamheter kan ingå. Exempelen tas främst från Sverige, men även exempel från andra nordiska länder kan ingå i studien.

Gunhild Wallin¹ är ansvarig för projektet i samarbete med Erik Blennberger² och Tomas Brytting³.

Livets mening

Vad är ett gott liv? Det är en klassisk livsåskådningsfråga. Frågan har också stor relevans om man företräder en etisk uppfattning om att en norm eller en handling ska bedömas utifrån sina sannolika konsekvenser. En sådan konsekvensetisk bedömning förutsätter ett livsideal som de avsedda eller faktiska konsekvenserna kan stämmas av emot.

Denna studie syftar till att presentera en övergripande diskussion om olika sätt att tolka och besvara frågan om livets mening – om vad ett gott liv innebär – och om hur frågor om livets mening aktualiseras inom olika samhällssektorer och i olika verksamheter, inte minst inom omsorg och vård. Ansvarig för studien är Erik Blennberger.

¹ Gunhild Wallin är socionom och arbetar som vetenskapsjournalist med inriktning på nordiskt arbetsliv, ledning och etik. Hon är sedan många år verksam vid IOA.

² Erik Blennberger är teol. dr. och professor i socialt arbete med inriktning på etik vid IOA.

³ Tomas Brytting är ekon. dr. och professor i organisationsetik vid IOA.

Livets mening i arbete och omsorg

Som en fortsättning på studien om livets mening ställs här frågan mer närgånget om hur livets mening kommer till uttryck i olika omsorgsverksamheter. Studien granskar olika ideal kring omsorg och vård med avseende på om och hur frågor om livsmening behandlas.

Den värdegrund som gäller för äldreomsorgen sedan 2011 handlar om ett värdigt liv och välbefinnande, och det senare begreppet innehåller aspekter som berör frågan om livets mening. Samina ansats kommer också till uttryck i omsorg och vård under teman som till exempel salutent perspektiv, KASAM-begreppet och existentiell hälsa.

I relation till den konkreta omsorgsverksamhetens utformning uppkommer flera frågor: Var drar man gränsen för vilken livsmening en omsorgsgivare rimligen kan aktualisera eller erbjuda? Vilka alternativa livstolkningar handlar det om? Hur har dessa frågor behandlats historiskt inom omsorgen? Erik Blenberger har ansvar även för detta projekt.

Ägandet och döden – om den existentiella betydelsen av våra ägodelar

För många människor upptas en stor del av livet av ekonomiska frågor: att köpa, sälja, spara, lönearbeta. Inte minst våra ägodelar förväntas uttrycka vår identitet och ge våra liv ett fördjupat innehåll och värde. I vilken utsträckning är en sådan förväntan rimlig? Närheten till döden ställer saken på sin spets: Hur tar döende människor avsked av sina ägodelar och vilken plats intar ägodelarna i deras tankar under livets sista tid?

Projektet undersöker gränsdragningen mellan den som äger och det hon äger, ur ett filosofiskt och psykologiskt perspektiv. Projektet har tre delsyften. Första syftet är att klargöra teorier om ägodelars existentiella möjligheter. Vad är det för värden och egenskaper hos vissa ägodelar som kan ge dem en existentiell betydelse? Ligger denna betydelse enbart i *relationen* mellan den som äger och det hon äger? Andra syftet är att undersöka – främst genom intervjuer – hur patienter inom palliativ vård resonerar kring ägodelars existentiella betydelse. Tredje syftet är att ge uppslag till teman och frågeställningar för att utveckla konstruktiva samtal om dessa frågor inom palliativ vård och i andra former av omsorg där man möter personer som står inför livets slut. Tomas Brytting har ansvaret för detta projekt.

Chef i livets gränsområden

De personer som omsorgen är till för är ofta i en utsatt situation. Det gäller inte minst för äldreomsorgen, då man är i slutet av livet, med avtagande hälsa och förlust av sådana funktioner som varit normala villkor tidigare i livet. Vad innebär det att arbeta med människor i livets gränsområden, där mötet med mänsklig svaghet, tragedi och sorg är en del av arbetsuppgiften? Och vad innebär det att vara chef för sådana verksamheter? Det är huvudfrågor i detta projekt.

Projektet knyter an till en avhandling som jämför effekterna av två olika chefskurser, där den ena kursen innebar att deltagarna konfronterades med litterära uttryck för djupt tragiska aspekter av livet. Det visade sig att sådana konfrontationer är mycket gynnsamma för att utveckla ett konstruktivt ledarskap. Detta projekt undersöker närmare följande hypotetiska sekvens: En konfrontation med livets tragik och det onda i tillvaron främjar lyhördhet och mognad hos chefen. Det främjar i sin tur medarbetarnas hälsa och förmåga att hantera svåra situationer – och leder till en bättre verksamhet.

Ett delsyfte är att presentera en modell för utvärdering av chefer. En annan viktig fråga i detta projekt är hur ledarskap och organisation kan utvecklas i sammanhang där tragiska aspekter av livet är reellt närvarande i arbetet. Ansvarig för projektet är Julia Romanowska⁴.

⁴ Julia Romanowska är med. dr vid Karolinska Institutet.

Eventuella ytterligare projekt

Ovanstående program finansieras av omsorgsföretag/-organisationer, branschorganisationer och kommunala förvaltningar och genomförs i sin helhet under förutsättning att tillräcklig finansiering erhålls. Om det skulle uppstå problem kring programmets samlade finansiering kommer ett samråd tas upp med de organisationer som ingår i samarbetet. Inbetalade medel för de delar av programmet som inte har genomförts kommer då att återbetalas.

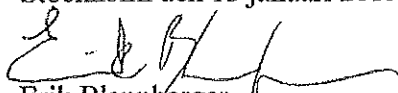
Det är vår avsikt att söka finansiering för att bedriva ytterligare projekt under de fyra åren, relaterade till utvecklingen inom vård och omsorg. Vid referensgruppens seminarier eller på andra sätt kan de deltagande företagen och organisationerna ge förslag på sådana nya projekt.

Seminarier och skissartad tidsplan

Under kontraktstiden kommer årligen fyra seminarier att genomföras med deltagare från de samverkande aktörerna. Varje samverkande företag/organisation erbjuds att ha tre deltagare på dessa seminarier. Vid boklanseringar kan organisationerna ha fler deltagare och får då tio exemplar av boken.

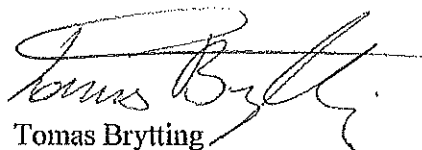
Minst ett projekt planeras bli klart per år från och med 2016 och resultera i böcker som kommer ut på något av de större förlagen.

Stockholm den 13 januari 2015

Erik Blenberger

Professor, teol dr, forskningsledare
Institutet för organisations- och arbetslivsetik
Ersta Sköndal högskola
erik.blenberger@esh.se
070 41 42 176

Tomas Brytting

Professor, ekon dr, forskningsledare
Institutet för organisations- och arbetslivsetik
Ersta Sköndal högskola
tomas.brytting@esh.se
070 213 12 56

